

Formulář

2019

„Nejlepší projekt prevence kriminality na místní úrovni“

Prosím, uveďte stručně a výstižně následující údaje (v rozsahu cca 2–3 stránky).

1. Uveďte název a předkladatele projektu a realizátora (kontaktní údaje).

Preventivní program Aristoteles

Předkládá:

Krajský úřad Jihomoravského kraje
Žerotínovo nám. 3, 601 82 Brno

Realizuje:

Ratolest Brno z.s.
třída kpt. Jaroše 7b, 602 00 Brno
ratolest@ratolest.cz
www.ratolest.cz

2. Stručně projekt popište a vysvětlete jeho hlavní a dílčí cíl(e).

Program Aristoteles je preventivním programem pro nezletilé od 9 do 15 let, kteří se dostali do konfliktu se zákonem nebo se dopouští společensky nepřijatelného chování.

Hlavním cílem projektu je snížení rizika opakování protiprávní činnosti a preventivní působení proti rozvoji dalších sociálně patologických jevů. Dílčím cílem projektu je motivovat a podporovat naše klienty k zodpovědnějšímu a smysluplnějšímu způsobu života. Nabízíme tak prostor pro změnu náhledu, myšlení a chování.

Mezi probíraná témata patří:

- Znat sebe a své chování v náročných situacích
- Být si vědom rizik a možných důsledků a odpovědnosti za své chování
- Posílení pozitivních vnitřních zdrojů klienta (silné stránky dětí),
- Posílení alternativních způsobů řešení/chování v oblasti komunikace, řešení konfliktů, vztahů kolem sebe (s rodiči, vrstevníky, autoritami apod.)
- Smysluplné trávení volného času (prevence nudy, podpora vlastního zapojení)
- Zmírňování negativních dopadů konfliktu se zákonem na děti

To vše skrze kombinaci skupinové práce s herními a drama-terapeutickými prvky, podpůrné individuální práce a zapojení rodinného prostředí klienta do spolupráce. Program trvá přibližně 3-4 měsíce, v rámci nichž probíhá 9 skupinových setkání, 3 podpůrná individuální setkání a 3 setkání s rodinou nezletilého. V rámci vyšší homogenity skupiny je podle aktuální poptávky realizován běh buď pro věkovou skupinu 9-12 let nebo 12-15 let.

Cílová skupina (dětí od 9 do 15 let), se nachází v životní etapě vyznačující se hledáním svého místa ve společnosti a mezi vrstevníky. Děti, které se k nám dostávají jsou často se sociálně vyloučených lokalit nebo neúplných rodin, mají velice omezené možnosti smysluplného trávení volného času a tíhnou k vrstevnické skupině. Tam zároveň nejsou schopni odolávat negativním vrstevnickým tlakům a svoje potřeby řeší společensky

nepřijatelnými způsoby. Často mají neuspokojivé vztahy také s rodinou nebo učiteli ve škole a jejich sebehodnocení bývá ovlivněno také školním neprospěchem. Nechtějí nebo nedokáží myslet do budoucnosti a utíkají k rizikovému chování, které jim dává pocit kontroly nad situací. V tomto věku si všechny děti budují hodnotový žebříček a je zde zvýšené riziko, že bez adekvátního výchovného zásahu dojde k upevnění delikventního chování.

Při jejich střetu se zákonem bývá často využíváno represivního přístupu, který však má v důsledku spíše dezintegrační efekt, např. pobyt ve výchovném ústavu může omezit možnosti nezletilého na další bezproblémové zapojení do společnosti. Navíc se ukazuje, že tento způsob není příliš účinný v zamezování recidivy a často vedou k postupnému zvyšování závažnosti spáchané trestné činnosti. Programy jako je Aristoteles, jsou svou povahou preventivní a mají podpůrný charakter.

3. Které subjekty jsou zapojeny do realizace projektu? Jaká je jejich úloha v rámci projektu?

Hlavním subjektem (realizátor) je organizace Ratolest Brno, z.s., která dlouhodobě a pravidelně spolupracuje zejména se středisky PMS ČR v Jihomoravském kraji, pracovníky OSPOD a kurátory pro mládež. Dále také státními zástupci, soudy, výchovnými a školními pracovníky, a samozřejmě zákonnými zástupci klienta. Všechny tyto subjekty mohou iniciovat zapojení klienta do programu, po domluvě ohledně kapacity a vhodnosti programu se účastní tzv. trojstranného setkání, jemuž je přítomen potenciální klient a zákonní zástupci, a kde jsou tito seznámeni s programem, případně podepisují dohodu o zapojení do programu. Spolupráce probíhá i v průběhu programu, například pokud je potřeba posílit motivaci klienta, u něhož hrozí neúspěch.

Zákonní zástupce se účastní také tzv. rodinných setkáním, nicméně je potřeba podotknout, že nastavení programu umožňuje úspěšné zapojení i těm klientům, u nichž není zapojení zákonných zástupců možné.

Aristoteles je dlouhodobě hodnocen kladně ze strany všech našich spolupracujících organizací, především proto, že se jako jeden z mála soustředí na klienty tohoto věku a nabízí komplexní program, který kombinuje skupinovou, individuální i rodinnou spolupráci. V rámci spolupráce se také často bavíme o dalším směřování, v některých případech navazujeme společně s klientem kontakt například na nízkoprahová zařízení pro děti a mládež nebo specifické návazné služby.

4. Časové rozvržení projektu. Jedná se o projekt jednorázový či víceletý? Předpokládá se jeho pokračování i v budoucnosti?

Program Aristoteles je víceletý, je realizován již od roku 2010 a plánujeme pokračování v dalších letech.

Jeden běh programu trvá přibližně 3-4 měsíce, přičemž každoročně probíhaly dva běhy. Od roku 2019 probíhají na základě zvýšené poptávky **tři běhy programu ročně**. Vždy je realizován alespoň jeden program na jaře a jeden v podzimních termínech. **Klient musí v rámci programu absolvovat 27–36 hodin.**

5. Vyhodnocení projektu. Jaký způsob měření/hodnocení dopadů/přínosů projektů jste zapracovali do vašich plánů? Jaké konkrétní dopady/přínosy měl realizovaný projekt? Nakolik projekt dosáhl/přiblížil se stanoveným cílům (statistiky, evaluace dopadů na cílovou skupinu, snížení určitého typu kriminality, zvýšení pocitu bezpečí, dopad na preventivní chování apod.)?

Průběžně sledujeme kvantitativní i kvalitativní ukazatele, které se týkají úspěšnosti programu a změn na straně klientů.

Dokončení programu

Do programu se celkem zapojilo 111 klientů. V uplynulých pěti bžích (2017 - nyní) to bylo 34 klientů, přičemž 28 z nich dokončilo program úspěšně (82 %), a 4 ze 6 neúspěšných účastníků v tomto období absolvovali více než 13 hodin (z celkových 36 hodin).

„Recidiva“

Patrně nejdůležitějším ukazatelem, který sledujeme, je míra opětovného zapojení do společensky nepřijatelného chování v jednom kalendářním roce od ukončení účasti v programu. Získáván je na základě anonymních informací od kurátorů pro mládež. V současné chvíli lze vyhodnotit pouze úspěšnost u klientů, kteří se zapojili v roce 2017 a jarním běhu programu v roce 2018:

- 85 % klientů, kteří program úspěšně dokončili se rok od jeho ukončení vůbec nedopouštělo nebo dopouštělo pouze méně závažného problematického chování (oproti tomu, kvůli kterému do programu vstupovali). U nikoho nedošlo ke zhoršení.
- Také 2 klienti, kteří byli sice neúspěšní, ale v rámci programu absolvovali více než 6 hodin, se ve sledovaném roce nedopouštěli problematického chování nebo pouze méně závažného.
- Naopak u 2 klientů, ke kterým máme údaje, a kteří se do programu nakonec nezapojili, došlo v dalším roce k závažnému zhoršení.

Zde jsou některé komentáře, které mohli kurátoři pro mládež přikládat k jejich hodnocení:

- *Absolvování programu mělo zřejmě pozitivní vliv, problémy, kvůli kterým byl do programu zařazen, se od té doby neobjevily*
- *Pro chlapce, který se zapojil dobrovolně, to mělo dobrý dopad, hodnotil kladně on i jeho rodiče.*
- *Po dokončení programu je klient bez výchovných problémů, ve škole bez problémů ve vztahu ke spolužákům i k autoritám.*
- *Po absolvování programu se již neopakovalo závažné protiprávní jednání, avšak začalo se objevovat záškoláctví a nerespektování výchovných autorit*

Pohled rodičů

V roce 2019 jsme také získávali informace o tom, jaké změny vnímají dva týdny po ukončení účasti v programu rodiče klienta:

- 4 z 5 klientů, o kterých jsme získali informace, dosáhlo údajných pozitivních změn v oblasti trávení volného času
- 5 z 5 dosáhlo pozitivních změn v rámci rodinných vztahů
- 3 z 5 se z pohledu rodičů zlepšilo směrem k zodpovědnějšímu chování

Další ukazatele

Způsoby evaluace dále rozvíjíme – kromě již zmíněného plánujeme využití kvalitativních dat z rozhovorů s klienty na konci programu, jednoduchých dotazníků na začátku a konci programu a hodnocení ze strany lektorů programu, abychom blíže zjistili, v jakých oblastech dochází u klientů ke změnám a kde naopak nikoliv. Komplexnější vyhodnocení bude nicméně možné nejdříve příští rok.

6. Je možné tento projekt přenést do dalších lokalit?

Projekt vnímáme jako přenositelný i do dalších lokalit v rámci ČR.

7. Finanční náklady všech zapojených subjektů a zdroje financování.

ROK	Ministerstva	Kraj	Prevence kriminality	Město Brno (ostatní)	Městská část	Celkem
2016	79 000 (MVČR)	0	10 000	0	0	89 000
2017	0	0	99 000	0	0	99 000
2018	0	0	100 000	0	0	100 000
Celkem	79 000	0	209 000	0	0	288 000

Projekt je v roce 2019 financován na základě dotace Magistrátu města Brna. Došlo k navýšení rozpočtu o jeden běh.

Ukázka rozpočtu (2019)	
Osobní náklady:	
Mzda – psycholog (216h, tzn. 0,1 úvazku, hodinová mzda cca 160,-)	45 000,00
Mzda – sociální pracovník (216 hod, tzn. 0,1 úvazku, hodinová mzda cca 150,-)	41 800,00
DPP – garant programu (36h, 300/h)	10 800,00
DPP – externí lektor programu (128h, 250/h)	32 000,00
DPP – supervizor (12 hod x 500,-)	6 000,00
Další (včetně nájmu a materiálu):	17 000,00
Celkem	152 600,00

Za Krajský úřad Jihomoravského kraje překládá:

Mgr. Pavla Tichá
koordinátorka prevence kriminality

Pavla Tichá
Jihomoravský kraj
Zerotínovo nám. 3
601 82 Brno
-29-

V Brně dne 7.8.2019

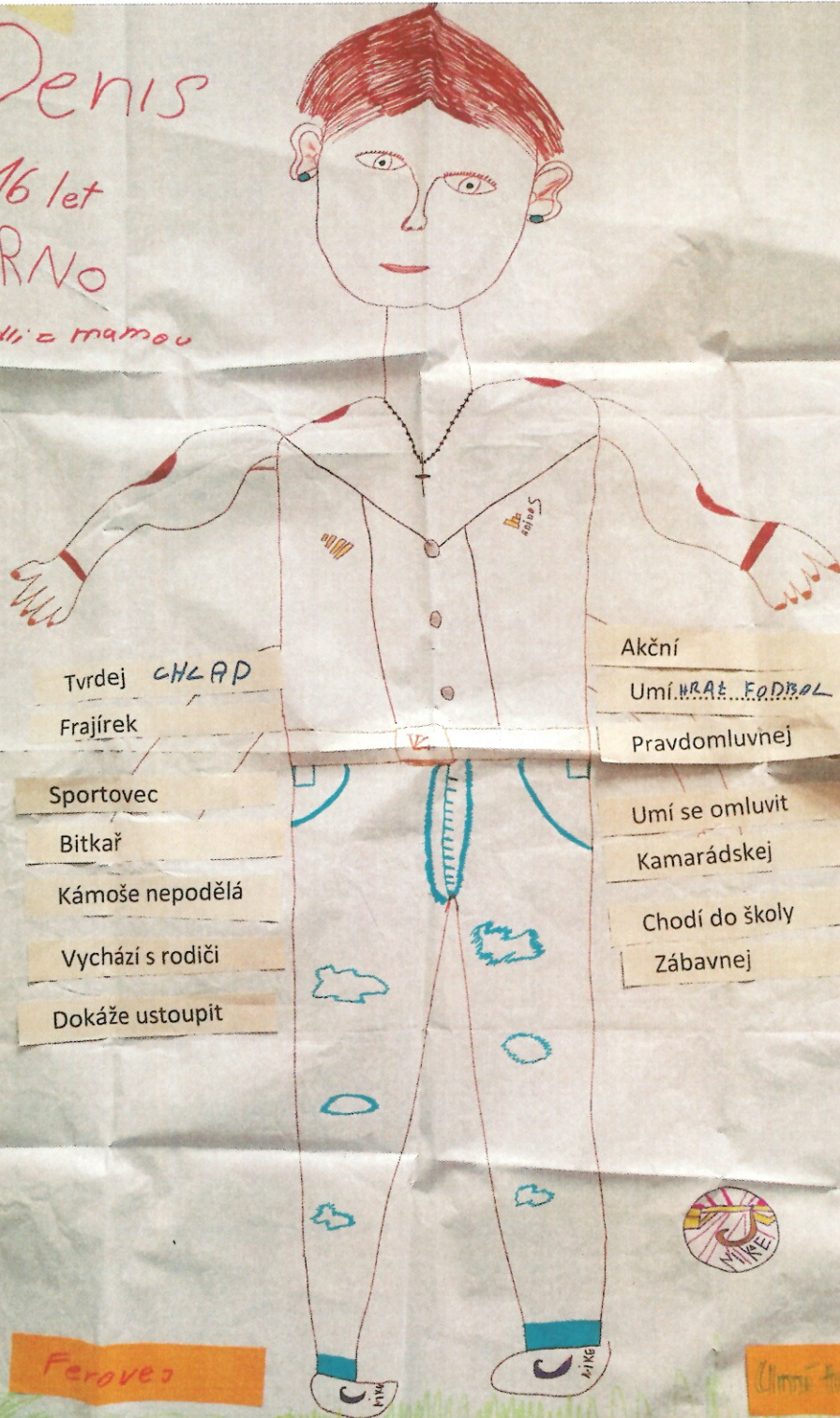

Denis

16 let

BRNO

Bibi's mamou

Tvrdej CHLAP

Frajírek

Sportovec

Bitkař

Kámoše nepodělá

Vychází s rodiči

Dokáže ustoupit

Akční

Umí HRAT... FOTBAL

Pravdomluvej

Umí se omluvit

Kamarádskej

Chodí do školy

Zábavnej

Ferovec

Umí to eho/kamar

Preventivní, probační a resocializační programy jsou určeny dětem a mladým lidem od 11 do 30 let, kteří se pohybují na hraně zákona, spáchali trestný čin, nebo se vrací z výkonu trestu odnětí svobody.

S klienty spolupracujeme na uvědomění si důsledků jejich činů a na jejich schopnostech dovedně zvládat každodenní život ve společnosti, čímž se snižuje riziko opakování jejich trestné činnosti.

Dlouhodobě spolupracujeme s Probační a mediační službou a sociálními kurátory. Účast v programech (mezi ně patří Aristoteles, Změnit směr a Z kruhu ven) může být klientům nařízena také soudem jako alternativní forma trestu.

Využití programů je bezplatné.

ARISTOTELES

Preventivní program pro nezletilé od 11 do 15 let.

Funguje od roku 2010 na základě úzké spolupráce s Probační a mediační službou a sociálními kurátory. Skládá se ze skupinových, individuálních a rodinných setkání.

ZMĚNIT SMĚR

Akreditovaný probační program pro mladistvé od 15 do 18 let.

Funguje od roku 2008 a je nejdéle trvajícím probačním programem v Jihomoravském kraji. Skládá se ze skupinových a individuálních setkání a víkendového výjezdu mimo Brno.

Otevíráme dveře ke změnám CENTRUM PREVENCE A RESOCIALIZACE

Cíle programů:

- snížit riziko rozvoje sociálně patologických jevů a opakování trestné činnosti,
- stabilizovat sebehodnocení klienta,
- posílit schopnost přijímat společenská pravidla a převzít odpovědnost za své chování,
- rozvíjet sociální kompetence a komunikační dovednosti,
- zvýšit uplatnitelnost na trhu práce,
- pomoci zvládnout návrat z výkonu trestu.

Z KRUHU VEN

Resocializační program pro mladistvé a mladé dospělé od 15 do 30 let, včetně osob po návratu z výkonu trestu.

Jedná se o celoroční program zahrnující individuální terapeutickou práci a sociálně právní poradenství. Resocializace klientů je podporována také edukačními skupinami.

SKUPINOVÁ SETKÁNÍ

Na skupinách se budeš potkávat s dalšími kluky a holkami, kteří jsou možná v podobné situaci jako ty. Budeme hrát hry a budeme se bavit třeba o kamarádech, nervech, ale taky o dalších věcech.

9 x**INDIVIDUÁLNÍ SETKÁNÍ**

Na těchto setkáních budeš jenom ty a jeden z pracovníků. Spolu si budete mocť popovídat o tom, co tě trápí, ale taky o tom co tě baví, nebo o tom co se děje ve skupině.

3 x**RODINNÁ SETKÁNÍ**

Těchto setkání se můžou kromě tebe a jednoho z pracovníků účastnit i tvoji rodiče nebo blízcí.

3 x**ABYS TO ZVLÁDNIU, MUSÍŠ:**

- se v programu chovat slušně k ostatním a neurážet je,
- dodržovat pravidlo nekouřit a nepít alkohol,
- být aktivní = zapojovat se do dohodnutých činností a her,
- se předem omluvit v případě, že nebudeš moci přijít,
- nechybět víc než třikrát.

ARISTOTELES**SKUPINOVÁ SETKÁNÍ****INDIVIDUÁLNÍ A RODINNÁ SETKÁNÍ****KDO S TEBOU BUDE
MLUVIT/PRACOVAT?**

.....

.....

.....

**TŘÍDA
KPT. JAROŠE 7b,
602 00 BRNO**

**POKUD NEMŮŽEŠ PŘIJÍT NEBO NĚČEMU NEROZUMÍŠ, OZVI SE NÁM
- ZAVOLEJ, NAPIŠ TEXTOVKU NEBO SE STAV OSOBNĚ**

ZA DVA AŽ TŘI MĚSÍCE TO MŮŽEŠ MÍT HOTOVÉ